

Posudek magisterské práce

Název práce:

Dějinný vývoj liturgického prostoru a jeho odraz v architektuře kláštera Břevnov.

Autorka: **Petra Kohoutová**

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Zdeněk Demel

Formální stránka:

Předložená magisterská práce má 80 stran textu, 4 strany seznamu literatury a 4 strany seznamu vyobrazení (je v něm však několik chyb v řádkování). Seznam literatury je strukturovaný, řazený podle abecedy se 42 knižními tituly, jedním periodikem, jedním odkazem na elektronickou encyklopedii Wikipedia v češtině a třemi odkazy na její verzi v angličtině (odkazů na Wikipedii v češtině je však v poznámkách pod čarou více; odkazy na tuto encyklopedii nejsou úplně). Práce má pěknou grafickou úpravu, stavební slohy jsou ilustrovány celou řadou obrázků, a to i barevnými. Obrázky jsou opatřeny číslováním a přiměřeným popisem.

Jazyková stránka:

Práce vykazuje dobrou gramatickou úroveň s poměrně malým množstvím chyb.

Obsahová stránka:

Práce je členěna do dvou kapitol. První pojednává o dějinách stavebních slohů, které dávaly tvar liturgickému prostoru křesťanů. Druhá kapitola je věnována architektonickému vývoji Břevnovského kláštera, který autorka používá jako příklad pro zobrazení, jak se uplatnily kostelní stavební slohy v českých zemích. Dlužno však podotknout, že spojení obou kapitol je neorganické a autorka toto spojení v práci ani dostatečně nevysvětlila.

Pokud jde o první kapitolu, autorka hned na jejím začátku udělala chybu v jejím členění. Bylo by totiž logické, aby pojednání o liturgickém prostoru před milánským ediktem zařadila jako odstavec 1.1 a všechny následující oddíly práce číslovala jako po ní následující. V celé první kapitole tedy autorka zachycuje vývoj křesťanského liturgického prostoru od počátku křesťanství až po období po II. vatikánském koncilu. Zmiňuje domovní kostely a kostely ovlivněné architekturou židovských synagog z doby pronásledování křesťanů před vydáním Milánského ediktu, dále (po nabytí svobody křesťanského vyznání v r. 313) baziliky, kostely s centrální dispozicí na Západě i Východě, kostelní stavby v období předrománském, románském a gotickém, a to jak ve světě, tak i v českých zemích. Období gotiky však mohla autorka rozčlenit na tři fáze: raná, vrcholná a pozdní gotika. Dále práce pojednává o liturgickém prostoru v době renesance a baroka (s jeho fázemi raného, vrcholného a pozdního baroka), a to včetně barokní gotiky. V dalším textu práce jsou popisovány slohy 18. a 19. století, tedy klasicismus a historizující slohy (neoromanika, neogotika, neobaroko). Kostelní stavitelství 20. století autorka ilustruje jen na dvou českých příkladech (funkcionalistický kostel sv. Václava v Praze-Vršovicích a kostel Nejsvětějšího srdce Páně v Praze-Vinohradech od architekta Plečníka). Autorka se bohužel vůbec nezmiňuje o kostelním stavitelství jinde ve světě a ani nepodává charakteristiku kostelního stavebnictví ve 20. století. V závěru první kapitoly pak věnuje pozornost požadavkům II. vatikánského koncilu na liturgický prostor, jak jsou vyjádřeny zejména ve Všeobecných pokynech k Římskému misálu a uvádí několik příkladů liturgických prostorů z českého a moravského prostředí z doby po roce 1989.

Druhou kapitolu věnovanou architektonickému vývoji kláštera v Břevnově začíná autorka hned líčením jeho historie, aniž by nějak uvedla druhou kapitolu do souvislosti s tou první. Čtenář se tak nedovídá dostatečně o důvodech, které autorku vedly k tomu, aby se po stručném vylíčení dějin kostelních slohů věnovala jejich odrazu v architektonickém vývoji

tohoto kláštera. Líčení o architektonických dějinách Břevnovského kláštera začíná autorka otázkou po nejstarší stavební podobě kláštera, nakolik se dá zodpovědět na základě provedeného archeologického průzkumu. Zdá se, že podle něho nelze jednoznačně rozhodnout otázku, zda šlo o stavbu dřevěnou nebo kamennou. V dalším věnuje autorka pozornost románské epoše kláštera (dokumentované např. románskou kryptou pod kostelem sv. Markéty). Gotické stavitelství začíná v klášteře v 2. pol. 13. stol. kaplí s pětibokým presbytářem, kterou zanikl jižní vstup do románské krypty. Plánovaná přestavba stávajícího románského klášterního kostela na gotický nebyla nikdy dokončena. V husitské době byl klášter vypálen. Po ní bylo z kláštera opraveno jen minimum a i toto bylo po bitvě na Bílé hoře znovu obráceno v popel. Zanedlouho potom se opět začíná s obnovou kláštera. Definitivní, barokní tvář dali klášteru proslulí stavitelé Kryštof Dientzenhofer a jeho syn Kilián Ignác. Klášterní kostel sv. Markéty získal podobu jednolodního, jednopodlažního kostela s dvěma průčelími. Po Druhém vatikánském koncilu byl upraven oltářní prostor tak, aby odpovídal koncilním požadavkům na liturgii. K poslední úpravě interiéru klášterního kostela došlo v roce 1993 u příležitosti tisíciletého výročí založení kláštera, kdy byl mj. zbudován nový oltář podle návrhu akademického sochaře Karla Stádníka.

Shrnutí:

Předložená magisterská práce spojuje stručné pojednání o historii stavebních slohů kostelů s líčením architektonických dějin Břevnovského kláštera. Vzhledem k svému rozsahu zůstává první část hodně na povrchu. Druhá část sice představuje podrobnější sondu do dějin architektury Břevnovského kláštera, autorka však bohužel neuvedla obě části do bližší souvislosti a tak práce budí dojem neorganického celku.

Závěr:

I přes uvedené nedostatky doporučuji práci k obhajobě.

V Českých Budějovicích dne 28. ledna 2008.

